

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมทางหลวงชนบท เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น เป็นหน่วยงานใหม่ที่รวมบุคลากรจากกรมโยธาธิการและกรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท ซึ่งรับผิดชอบในการก่อสร้างทางและสะพานตามนโยบายของรัฐบาล

ปัจจุบันกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม มีข้าราชการจำนวน 1,896 คน และลูกจ้างประจำจำนวน 1,973 คน รวม 3,869 คน โดยมีโครงสร้างของกรมทางหลวงชนบท มีสำนัก / กองในส่วนกลาง จำนวน 9 หน่วย และสำนัก/สำนักงานในภูมิภาค จำนวน 87 หน่วย ครอบคลุมทุกจังหวัดและทุกพื้นที่ ในส่วนของสำนักทางหลวงชนบทที่ 12 มีพื้นที่รับผิดชอบในเขตภาคใต้ตอนล่าง ควบคุมดูแลสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัด 7 จังหวัด คือ สำนักทางหลวงชนบทจังหวัดตรัง พัทลุง สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยมีขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้ 1) วางแผน สำรวจ ออกแบบ ตรวจสอบ และวิเคราะห์ทางวิศวกรรมในงานปรับปรุงและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทในความรับผิดชอบ 2) ดำเนินการและควบคุมการบูรณะและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทและสะพานในเขตรับผิดชอบ 3) ดำเนินการและให้บริการในงานวิเคราะห์วิจัย ทดสอบและตรวจสอบวัสดุและคุณภาพการก่อสร้างทางและสะพานในความรับผิดชอบ เป็นต้น

จากขอบเขตอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบดังกล่าว กรมทางหลวงชนบทได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการดำเนินงานโดยสอดคล้องกับนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินตามที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ ดังนี้

วิสัยทัศน์ คือ “พัฒนา เพิ่มคุณค่า เต็มต่อ โครงข่ายทางให้สมบูรณ์ อย่างเพียงพอและยั่งยืน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ”

พันธกิจ คือ 1) พัฒนาและยกระดับมาตรฐานทางหลวงชนบท เพื่อสนับสนุนการคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยวการพัฒนาเมืองอย่างบูรณาการและยั่งยืน แก้ไขปัญหาจราจร โดยสร้างทางเชื่อม (Missing Link) ทางเลี่ยง (Bypass) และทางลัด (Shortcut)

2) เป็นพี่เลี้ยงการพัฒนาทางหลวงท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) พัฒนาองค์กรตามยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย

ดังนั้นการพัฒนาทางหลวงชนบท จึงเป็นภารกิจหลักในการดำเนินงาน ให้บรรลุตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่ได้ตั้งไว้ โดยให้พัฒนาทางหลวงชนบท ในโครงข่ายให้ได้มาตรฐานเหมือนกันตลอดสายทางทุกสาย โดยการลงทะเบียนสายทางทุกสายในโครงข่ายเป็นทางหลวงชนบท ดำรวจความเหมาะสมของโครงการ จัดลำดับความสำคัญของโครงการ ดำรวจออกแบบโครงการ จัดนำเข้าแผนงานโครงการประจำปีตามลำดับความสำคัญ และกรอบงบประมาณที่ได้รับ และให้ครอบคลุมทั้งโครงข่าย

จากพันธกิจการพัฒนาองค์กรตามยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย ที่ว่าด้วยการปฏิรูประบบราชการ โดยการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในส่วนของ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆที่มีผลกระทบต่อประชาชน กรมทางหลวงชนบท จึงมีนโยบายเกี่ยวกับการบริหารราชการแบบการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ภาคประชาชน และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใส และเพิ่มคุณค่าของการตัดสินใจของภาครัฐ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและประเทศชาติ ทั้งนี้ได้มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมภาคประชาชน โดยมีหน้าที่ดังนี้

1.เป็นหน่วยงานกลางของกรมทางหลวงชนบท ที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมและการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี ระหว่างภาคประชาชนกับกรมทางหลวงชนบท

2.กำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการในการปฏิบัติราชการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับปรุง การบริหารราชการของกรมทางหลวงชนบท

3.ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมทางหลวงชนบท และเสนอความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุง การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่

4.การอำนวยความสะดวก กำกับดูแล ตรวจสอบติดตามเครือข่ายการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและประสานความร่วมมือจากส่วนราชการ และภาคประชาชนเพื่อให้มีการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมบังเกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

5.ประเมิน วิเคราะห์ และเสนอแนะมาตรการ หรือแนวทางการดำเนินการในเชิงรุก โดยมีประชาชนร่วมกับภาครัฐในการยกระดับการบริหารและแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

กรมทางหลวงชนบทจึงได้กำหนดนโยบายในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมภาคประชาชน และได้เลือกกิจกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.2550 รวมทั้งสิ้น 5 กิจกรรม ดังนี้

- 1.การสำรวจออกแบบ
- 2.การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
- 3.การก่อสร้างทาง
- 4.การบำรุงรักษาทางและสะพาน
- 5.การอำนวยความสะดวกภัยงานทาง

ในส่วนของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล เป็นหน่วยงานหนึ่งที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ตามนโยบายของกรมทางหลวงชนบทในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมภาคประชาชนต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบท โดยปัจจุบัน มีทางหลวงชนบทที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูลจำนวน 33 สายทาง ระยะทางรวม 381.159 กม. แยกเป็นถนนลาดยาง 349.843 กม. ถนนลูกรัง 29.416 กม. และถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก 1.900 กม. รายละเอียดตาม ตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แสดงรายละเอียดถนนโครงข่ายทางหลวงชนบทที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงาน
ทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล

ที่	ชื่อสายทาง	ตำบล	อำเภอ	ระยะทาง ตลอดสาย (กม.)	ชนิดผิวจราจร			ปริมาณ จราจร (PCU/ วัน)
					ลูกรัง (กม.)	ลาดยาง (กม.)	คอนกรีต (กม.)	
1	สาย สต.3001 แยกทางหลวงหมายเลข 416 - บ้านฉลุง	ควนโพธิ์ เจ๊ะบิลัง	เมือง เมือง	15.595	-	15.595	-	1,723
2	สาย สต.3002 แยกทางหลวงหมายเลข 416 - บ้านบาราฮี	นาทอน	ทุ่งหว้า	9.270	-	9.270	-	1,513
3	สาย สต.3003 แยกทางหลวงหมายเลข 416 - บ้านลาหงา	ฉลุง	ฉลุง	6.782	-	6.782	-	1,661
4	สาย สต.4004 แยกทาง หลวงหมายเลข 4137 - น้ำตกดาวกระจาย	ควนกาหลง	ควน กาหลง	24.165	-	24.165	-	677
5	สาย สต.3005 แยกทางหลวงหมายเลข 406 - บ้านทุ่ง	ฉลุง ควนสตอ	เมือง ควนโดน	7.521	-	7.521	-	2,419
6	สาย สต.5006 บ้านหนองหอยโจ่ง - บ้านวังยาว	น้ำผุด	ฉลุง	5.260	1.960	3.300	-	437
7	สาย สต.3007 แยกทางหลวงหมายเลข 416 - บ้านสะพานวา หิน	เขาขาว น้ำผุด	ฉลุง ฉลุง	29.786	-	29.786	-	2,180
8	สาย สต.5008 บ้านปากคอก - ถ้าฎาเพชร	ป่าลิ้ม พัฒนา	มะนัง	10.162	-	10.162	-	1,606

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อสายทาง	ตำบล	อำเภอ	ระยะทาง ตลอดสาย (กม.)	ชนิดผิวจราจร			ปริมาณ จราจร (PCU/ วัน)
					ลูกรัง (กม.)	ลาดยาง (กม.)	คอนกรีต (กม.)	
9	สาย สด.3009 แยกทางหลวงหมายเลข 416 – บ้านผึ่ง 1	ท่าเรือ แปะ-ระ อุไคเจริญ	ท่าแพ ท่าแพ ควนกาหลง	6.415	-	6.415	-	1,779
10	สาย สด.4010 แยกทางหลวงหมายเลข 4137 – บ้านผึ่งป่าลัม 1	อุไคเจริญ นิคมพัฒนา ป่าลัมพัฒนา	ควนกาหลง มะนัง มะนัง	15.340	-	15.340	-	1,915
11	สาย สด.5011 บ้านทุ่งนางแก้ว – น้ำตกวังสายทอง – น้ำตกวังสายธาร	น้ำผุด	ละงู	19.636	-	19.636	-	1,817
12	สาย สด.3012 แยกทางหลวงหมายเลข 416 – บ้านคลองกรวด	ควนโพธิ์ ควนโดน ควนกาหลง	เมือง ควนโดน ควนกาหลง	9.725	-	9.725	-	1,139
13	สาย สด.5013 บ้านถ้ำทะเล – บ้านสะพานเคียน	ควนโดน	ควนโดน	7.686	-	7.686	-	449
14	สาย สด.5014 บ้านผึ่งป่าลัม 1 – ถ้ำเจ็ดคด	ป่าลัมพัฒนา	มะนัง	20.050	-	20.050	-	1,606
15	สาย สด.3015 แยกทางหลวงหมายเลข 416 – บ้านโคกทราย	ควนโพธิ์ ฉลุง บ้านควน	เมือง เมือง เมือง	11.184	-	11.184	-	1,479
16	สาย สด.3016 แยกทางหลวงหมายเลข 406 – บ้านกูบังปะ โหลด	คลองขุด เกตรี ควนสตอ	เมือง เมือง ควนโดน	13.006	-	11.806	1.200	507

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อสายทาง	ตำบล	อำเภอ	ระยะทาง ตลอดสาย (กม.)	ชนิดผิวจราจร			ปริมาณ จราจร (PCU/ วัน)
					ลูกรัง (กม.)	ลาดยาง (กม.)	คอนกรีต (กม.)	
17	สาย สต.5017 บ้านบ่อหิน-บ้านฝั่ง 35	เขาขาว อุไคเจริญ	ละงู ควน กาหลง	10.250	-	10.250	-	697
18	สาย สต.5018 บ้านท่าศิลา-บ้านราไว	นาทอน ขอนคลาน	ทุ่งหว้า ทุ่งหว้า	11.175	0.814	10.361	-	1,751
19	สาย สต.3019 แยกทางหลวงหมายเลข 406-บ้านการันยี่ตัน	บ้านควน เจ๊ะบิลัง	เมือง เมือง	8.900	-	8.900	-	1,985
20	สาย สต.4020 แยกทางหลวงหมายเลข 4052-บ้านปากกัน ไต่ะทิด	ละงู	ละงู	11.083	-	11.083	-	2,472
21	สาย สต.5021 บ้านปากปิง-บ้านตุแตะ หรี	กำแพง	ละงู	7.000	-	7.000	-	1,692
22	สาย สต.3022 แยกทางหลวงหมายเลข 406-บ้านคูสน	ควนโดน	ควนโดน	6.433	-	6.433	-	556
23	สาย สต.3023 แยกทางหลวงหมายเลข 416-น้ำตกธารปลิว	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า	5.132	-	5.132	-	877
24	สาย สต.4024 แยกทางหลวงหมายเลข 4137-บ้านอุไคเจริญใต้	อุไคเจริญ	อุไคเจริญ	8.600	1.800	6.800	-	461
25	สาย สต.5025 บ้านหนองหินปูน- บ้านเหนือคลอง	น้ำฟุด ป่าลิ้ม พัฒนา	ละงู มะนัง ควน ควนกาหลง	22.270	-	22.270	-	517
26	สาย สต.3026 แยกทางหลวงหมายเลข 416-บ้านชอย 4	ท่าแพ ควนกาหลง	ท่าแพ ควน กาหลง	10.166	2.132	8.034	-	950

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อสายทาง	ตำบล	อำเภอ	ระยะทาง ตลอดสาย (กม.)	ชนิดผิวจราจร			ปริมาณ จราจร (PCU/ วัน)
					ลูกรัง (กม.)	ลาดยาง (กม.)	คอนกรีต (กม.)	
27	สาย สด.3027 แยกทางหลวงหมายเลข 406 – บ้านน้ำหารา	ทุ่งนุ้ย	ควน กาหลง	8.700	-	8.700	-	1,122
28	สาย สด.3028 แยกทางหลวงหมายเลข 416 – บ้านชุมทรัพย์	กำแพง ป่าแกบ่อหิน ทุ่งหว้า	ละงู ทุ่งหว้า ทุ่งหว้า	16.600	2.325	14.275	-	1,120
29	สาย สด.5029 บ้านราไว – บ้านตันหยงละไน้	ขอนคลาน แหลมสน	ทุ่งหว้า ละงู	4.350	-	4.350	-	1,751
30	สาย สด.5030 บ้านปีใหญ่ – บ้านบ่อเจ็ดลูก	กำแพง ปากน้ำ	ละงู ละงู	11.091	-	11.091	-	1,692
31	สาย สด.5031 บ้านสนกลาง – บ้านนุโบย	ปากน้ำ แหลมสน	ละงู ละงู	7.237	-	7.237	-	1,692
32	สาย สด.4032 แยกทางหลวงหมายเลข 4137 – บ้านทุ่งพัก	ควนกาหลง ทุ่งนุ้ย	ควนกาหลง ควนกาหลง	6.764	-	6.764	-	1,123
33	สาย สด.3033 แยกทางหลวงหมายเลข 406 – บ้านค่ายรวมมิตร	ทุ่งนุ้ย	ควนกาหลง	8.000	8.000	-	-	494
รวม				381.159	29.416	349.843	1.900	

หมายเหตุ

PCU หรือ Passenger Car Unit หมายถึง หน่วยนับของยานพาหนะที่นับด้วยเครื่อง Metro Count เมื่อเทียบกับรถยนต์นั่ง (Passenger Car) โดยแบ่งแยกประเภทและชนิดของยานพาหนะ (Vehicle Classification) ตามหน่วยแปลง PCU ได้ดังนี้

- รถมอเตอร์ไซด์ (Motor – cycle) จำนวนคันต่อวัน = 0.25 PCU
- รถยนต์นั่ง (Passenger car) จำนวนคันต่อวัน = 1.00 PCU

- รถโดยสารขนาดกลาง (Mediam Bus) จำนวนคันต่อวัน = 1.50 PCU
- รถโดยสารขนาดใหญ่ (Heavy Bus) จำนวนคันต่อวัน = 2.00 PCU
- รถบรรทุก 10 ล้อ (Medium Truck) จำนวนคันต่อวัน = 2.50 PCU
- รถบรรทุก 10 ล้อพ่วง (Heavy Truck) จำนวนคันต่อวัน = 2.50 PCU

ดังนั้น ในการดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุตามพันธกิจ ได้จะต้องมีการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี ระหว่างภาคประชาชนกับกรมทางหลวงชนบท เพราะการปฏิบัติราชการแบบการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับปรุง การบริหารราชการของกรมทางหลวงชนบท และหน่วยงานภายใน ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาหลายอย่าง เช่น ปัญหาการไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้าน อื่นๆ เช่น การสำรวจออกแบบ, การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์, การก่อสร้างทาง, การบำรุงรักษาทางและสะพาน และ การอำนวยความสะดวกงานทาง ทำให้เกิดปัญหาการดำเนินการที่ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนเป็นต้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะในส่วนของการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล ซึ่งเป็นนโยบายของกรมทางหลวงชนบทในปีงบประมาณ 2550 ซึ่งเริ่มดำเนินการเป็นปีแรก ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ ในกิจกรรมดังกล่าวว่าจะมีระดับการมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดและปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน อันเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในพื้นที่อื่นๆต่อไปได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล

2.2 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล

2.3 เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะสำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล

3. กรอบความคิดการวิจัย

ในการศึกษารั้ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาร่วมมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล โดยพิจารณาจากประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หรือมีบ้านเรือนอยู่บริเวณ ที่มีทางหลวงชนบทตัดผ่าน ภายใต้กรอบแนวคิดทางทฤษฎี ดังนี้

กรมทางหลวงชนบท ได้มีนโยบายเกี่ยวกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาล ที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ภาคประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใส และเพิ่มคุณค่าของการตัดสินใจภาครัฐ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน

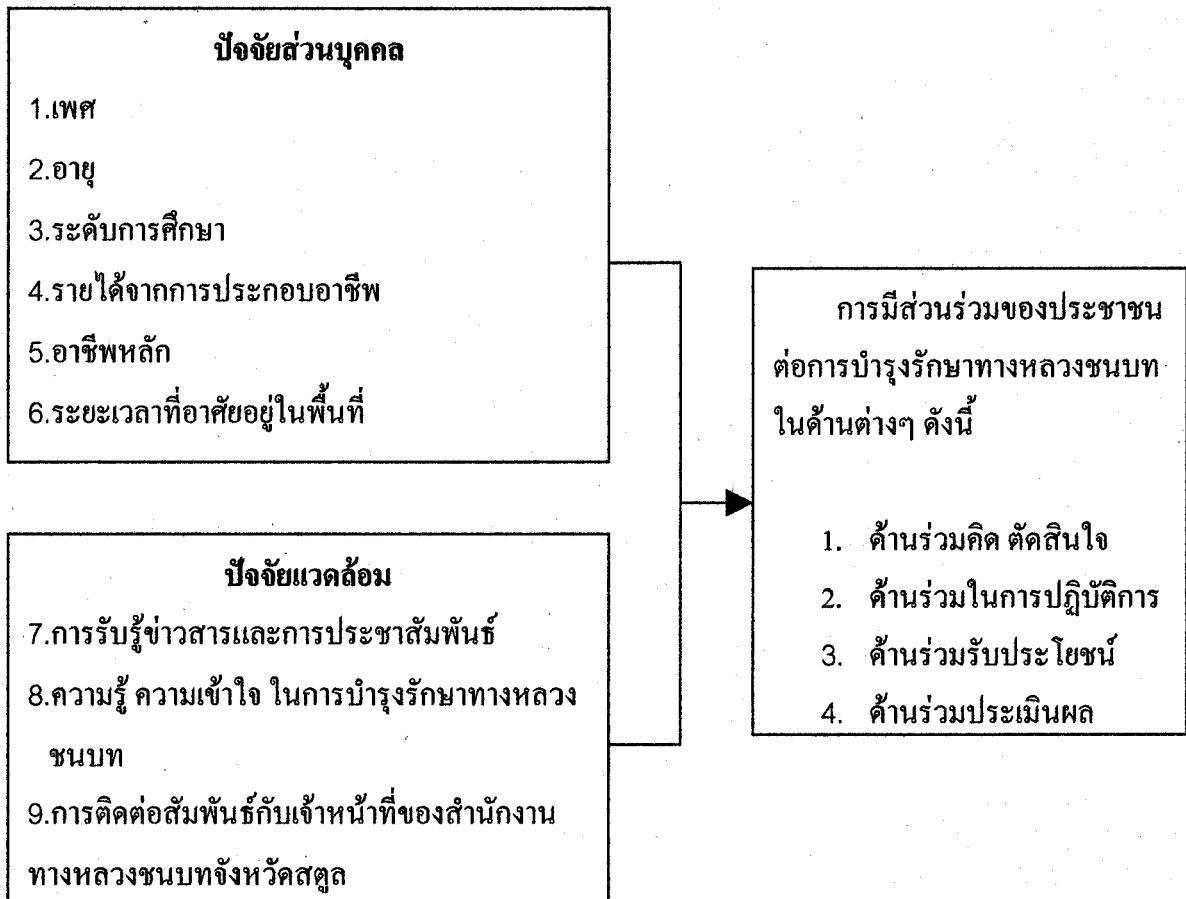
โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff,1980 : 213-218, อ้างถึงใน บุญทิพย์ แก้วเนื้ออ่อน,2548:16) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย การริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจและตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนทรัพยากร การบริหาร การประสานความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประกอบด้วยผลประโยชน์ด้านวัสดุ ด้านสังคมและส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินติดตามผล

ภายใต้กรอบแนวคิดของกรมทางหลวงชนบทและโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ เนื่องจากจะมีความเหมาะสมในการศึกษาวิจัย ในครั้งนี้ ซึ่งได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาออกเป็น ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

4. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 เพศที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูลที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 อายุที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูลที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ระดับการศึกษาที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูลที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 รายได้จากการประกอบอาชีพที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูลที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 อาชีพหลักที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูลที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูลที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 การรับรู้ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูลที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 8 ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูลที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 9 การติดต่อสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูลที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูลที่แตกต่างกัน

1.5.ขอบเขตการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน , ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน และ ปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล และเพื่อวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขหรือ

ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล โดยการศึกษาครั้งนี้จะนำเสนอ 5 บท คือ บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล , บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง , บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย , บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ และ บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ รวมทั้งมีภาคผนวก และบรรณานุกรม

5.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

โดยจะทำการศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสตูล โดยพิจารณาจากทางหลวงชนบทที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล เฉพาะสายทางที่มีปริมาณจราจรมากกว่า 1,800 PCU/วัน รวมจำนวน 6 สายทาง ซึ่งกระจายไปตามตำบลต่างๆ 12 ตำบล และ 6 อำเภอ ของจังหวัดสตูล

5.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.3.1 ประชากร หมายถึง จำนวนประชาชนในจังหวัดสตูลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หรือมีบ้านเรือนอยู่บริเวณทางหลวงชนบทตัดผ่าน เฉพาะสายทางที่มีปริมาณจราจรมากกว่า 1,800 PCU/วัน รวมจำนวน 6 สายทาง ซึ่งกระจายไปตามตำบลต่างๆ 12 ตำบล และ 6 อำเภอ ของจังหวัดสตูล โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 95,411 คน

5.3.2 กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ประชาชนที่ถูกเลือกเพื่อเป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถาม ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 95,411 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เคร็จซีและมอร์แกน รายละเอียดในภาคผนวก ก (Krejcie and Morkan 1970 อ้างใน รังสรรค์ ประเสริฐศรี: 2548: 46-47) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 384 คน และแบ่งกลุ่มตัวอย่างกระจายไปตามตำบลต่างๆ ในสายทาง รายละเอียดตาม ตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 แสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ชื่อสายทาง	ระยะทาง			จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
		ตลอดสาย (กม.)	ตำบล	อำเภอ		
1	สาย สต.3005	7.521	ฉลุง	เมือง	11,496	46
	แยกทางหลวงหมายเลข 406 - บ้านทุ่ง		ควนสตอ	ควนโดน	5,939	24

ตารางที่ 1.2 (ต่อ)

ที่	ชื่อสายทาง	ระยะทาง			จำนวน ประชากร (คน)	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
		ตลอดสาย (กม.)	ตำบล	อำเภอ		
2	สาย สต.3007	29.786	เขาขาว	ละงู	5,685	23
	แยกทางหลวงหมายเลข 416 –		น้ำมุด	ละงู	7,337	30
	บ้านสะพานวา		ป่าแกบ่อหิน	ทุ่งหว้า	3,236	13
3	สาย สต.4010	15.340	อุไคเจริญ	ควนกาหลง	6,753	27
	แยกทางหลวงหมายเลข 4137 –		นิคมพัฒนา	มะนัง	5,798	23
	บ้านฝั่งปาล์ม 1		ปาล์มพัฒนา	มะนัง	7,665	31
4	สาย สต.5011	19.636	น้ำมุด	ละงู	7,337	30
	บ้านทุ่งนางแก้ว - น้ำคังสายทอง – น้ำคังสายธาร					
5	สาย สต.3019	8.900	บ้านควน	เมือง	9,678	39
	แยกทางหลวงหมายเลข 406 –		เจ๊ะบิลัง	เมือง	7,489	30
	บ้านการันยัตัน					
6	สาย สต.4020	11.083	ละงู	ละงู	16,998	68
	แยกทางหลวงหมายเลข 4052 – บ้านบากัน ไต่ะทิด					
					95,411	384

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ปัจจัยด้านต่างๆ ที่มาเกี่ยวข้องแล้วทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทางหลวงชนบท ได้แก่

6.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล หรือสถานภาพส่วนตัว คือ ส่วนที่เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้จากการประกอบอาชีพ อาชีพหลัก และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ กล่าวคือ

- เพศ ของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น เพศชาย กับ เพศหญิง
- อายุ ของกลุ่มตัวอย่าง หมายถึง อายุของประชาชนที่เป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถาม แบ่งช่วงอายุเป็น 4 ช่วง คือ ต่ำกว่า 30 ปี , 31-40 ปี , 41-50 ปี และ 50 ปี ขึ้นไป
- ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง หมายถึง การสำเร็จการศึกษาระดับสูงสุดของประชาชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า , ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น , ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า , ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า , ระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า
- รายได้จากการประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง หมายถึง รายได้ต่อเดือน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท รายได้ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท รายได้ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท และ รายได้สูงกว่า 15,000 บาท
- อาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่าง หมายความว่า อาชีพของประชาชน โดยแบ่งเป็น 7 กลุ่ม คือ รับจ้าง , เกษตรกร , รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ , ค้าขาย , ธุรกิจส่วนตัว , ว่างาน และ อื่นๆ
- ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ระยะเวลาที่ประชาชนได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ แบ่งเป็น 4 ช่วงระยะเวลา คือ ต่ำกว่า 1 ปี , 1 - 3 ปี , 3 - 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป

6.1.2 ปัจจัยแวดล้อม หมายถึง สภาพทั่วไปทั่วไปทั้งในด้านของความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วม เช่น

- การรับรู้ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ หมายถึง การแจ้งข่าวสารของการดำเนินการในการบำรุงรักษาทางหลวงชนบท ให้ประชาชนได้ทราบ และการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงรายละเอียดโครงการในด้านต่างๆ ทั้งจากการติดตั้งป้ายประกาศประชาสัมพันธ์, การแจ้งให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ , การรับรู้โดยสื่ออื่นๆ หรือการรับรู้จากข่าวสารจากชาวบ้านในชุมชน ตลอดจนการเปิดสายด่วนทางหลวงชนบท หมายเลข 1146 เพื่อรับแจ้งข่าวสารถนนทางหลวงชนบทชำรุดเสียหายจากประชาชน

- ความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง การมีความรู้และความเข้าใจพื้นฐานในด้านการบำรุงรักษาทางหลวงชนบท ซึ่งสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสุคตเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบำรุงรักษาทางหลวงชนบท ตลอดจนให้ความรู้หรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทให้ประชาชนได้รับทราบ เช่น การปะซ่อมหลุมบ่อ , การตัดหญ้าบริเวณสองข้างทาง และการติดตั้งอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น การติดตั้งสัญญาณไฟกระพริบ , การ

ติดตั้งป้ายจราจร เครื่องหมายจราจร ,การติดตั้งราวกันอันตราย เหล่านี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของการบำรุงรักษาทางหลวงชนบท

- การติดต่อสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล ที่ทำหน้าที่ในลักษณะต่างๆ เช่น การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน ทั้งที่เป็นราชการและส่วนตัว การช่วยเหลือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การให้คำแนะนำหรือปรึกษาในด้านต่างๆ

6.2 การมีส่วนร่วม หมายถึง ความหมายในด้านของการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งได้กำหนดตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม จำนวน 4 ด้าน คือ

6.2.1 ร่วมคิด และตัดสินใจ หมายถึง การร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาและลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองตอบความต้องการของชุมชน ตลอดจนร่วมประชุมเพื่อพิจารณารายละเอียดหรือการวางแผนในการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทที่จะดำเนินการในพื้นที่ เช่น การกำหนดจุดหรือตำแหน่งของการซ่อมหลุมบ่อหรือบริเวณถนนที่เสียหาย , การสำรวจและกำหนดขนาดหรือตำแหน่งของท่อระบายน้ำ หรือ การกำหนดจุดที่ติดตั้งอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในบริเวณเสี่ยงอันตราย เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือแล้วจะต้องร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือแนวทางที่เห็นว่าดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด

6.2.2 ร่วมในการปฏิบัติการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม หรือร่วมปฏิบัติในกิจกรรมนั้น ตลอดจนการสนับสนุนทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น การอุทิศทรัพย์สิน เช่น การเสียสละที่ดิน หรือ การอุทิศเวลาและ การอุทิศร่างกาย ในการซ่อมแซมหลุมบ่อ , ตัดหญ้าบริเวณสองข้างทาง , ดูแลรักษาเครื่องหมายจราจร ป้ายจราจร และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกบนถนนทางหลวงชนบท หรือการพบเห็นถนนทางหลวงชนบทชำรุด แล้วแจ้งสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูลทราบ เพื่อดำเนินการซ่อมแซมต่อไป

6.2.3 ร่วมรับประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ หรือความพึงพอใจในการดำเนินงานตามโครงการบำรุงรักษาทางหลวงชนบท ที่ส่งผลต่อชุมชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การมองว่า การวางตำแหน่งท่อระบายน้ำที่เหมาะสมสามารถลดปัญหาน้ำท่วมขังได้ หรือ การติดตั้งอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในบริเวณเสี่ยงอันตราย ช่วยลดอุบัติเหตุบนถนนได้

6.2.4 ร่วมประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโครงการบำรุงรักษาทางหลวงชนบท ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้หรือไม่อย่างไร เช่น การติดตามหรือสอดส่องดูแล , การประเมินผลการปฏิบัติงาน , การประเมินผลความ

พึงพอใจ , การประเมินผลการติดตั้งอุปกรณ์อำนวยความสะดวก หรือ การได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจรับงานในโครงการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล ว่าอยู่ในระดับมากน้อยแค่ไหน

7.2 ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล

7.3 ทราบถึงปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะสำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล

7.4 ช่วยให้ได้แนวทางในการพัฒนาความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล เพื่อหน่วยงานและบุคลากรในหน่วยงานจะได้นำไปแก้ไขปรับปรุงและพัฒนา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น